

Handläggare
Linn Ljunglöf
Telefon: 08508181202

Till
Farsta stadsdelsnämnd
2021-05-27

Samverkan utskrivna patienter från slutenvård

Yttrande till Stadsrevisionen

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som yttrande till Stadsrevisionen över projektrapport nr 2, 2021, Samverkan utskrivna patienter från slutenvård.

Sammanfattning

Revisorerna i Region Stockholm samt åtta kommuner, bland annat Stockholms stad, har granskat samverkan vid utskrivning från slutenvård och sjukvård. Granskningen har genomförts utifrån de risker som har identifierats när regionen och kommunerna inte följer lagen om samverkan vid utskrivning från slutenvård och sjukvård av utskrivningsklara patienter (LUS) eller inte har infört arbetssätt i enlighet med den överenskommelse som regionens kommuner har träffat.

I tjänsteutlåtandet sammanfattas revisionsrapportens slutsatser och rekommendationer om åtgärder riktade till stadens stadsdelsnämnder. Förvaltningen ställer sig positiv till revisionen och har uppmärksammat rekommendationer om åtgärder riktade till kommunerna i allmänhet och till nämndens arbete i synnerhet.

Bakgrund

Region Stockholm och länets kommuner har ett gemensamt ansvar att samverka kring patienter/brukare som behöver såväl sjukhusvård som insatser inom äldreomsorgen. Patienten/brukaren ska inte behöva uppleva otrygghet eller brister i vård och omsorg som följd av att ansvaret är fördelat på flera huvudmän.

Den 1 januari 2018 trädde lagen om samverkan vid utskrivning från slutenvård och sjukvård av utskrivningsklara patienter (LUS) i kraft. Lagen syftar till att främja en god vård och omsorg för patienter/brukare som efter utskrivning från slutenvård behöver fortsatt vård och/eller insats från socialtjänsten. Utskrivning ska ske så snart behandlande läkare bedömt att patienten är utskrivningsklar, vilket kräver god samverkan mellan region och

Farsta stadsdelsförvaltning

Storforsplan 36, 11 tr.
Box 113
123 22 Farsta
Växel 08-50818000
Fax
farsta@stockholm.se
start.stockholm/farsta

kommun. Lagen ersätter tidigare lagstiftning inom området med liknande lydelse.

Huvudmännen inom Stockholms län har tillsammans med kommunförbundet Storsthlm¹ gemensamt tagit fram en regional överenskommelse och riktlinje om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård. I riktlinjen beskrivs utskrivningsprocessen och huvudmännens ansvar för respektive del i processen. Överenskommelsen gäller från den 1 januari 2020 och ersätter tidigare överenskommelse. Bland annat har antalet dagar innan kommunens betalningsansvar² träder in minskat samtidigt som kostnaden höjts³.

Sedan lagen infördes och överenskommelsen träffades har risker identifierats när det gäller att parterna inte efterlever lagen eller inte har infört arbetssätt i enlighet med överenskommelsen. Regionrevisorerna har därför initierat en granskning och bjudit in samtliga kommuner i länet att delta. Stadsrevisionen i Stockholms stad och ytterligare sju kommuners revisorer beslutade att delta. På regionnivå har granskningen sammanställts av revisionsföretaget EY (tidigare Ernst & Young).

Stadsrevisionen i Stockholm har granskat äldrenämnden samt stadsdelsnämnderna Farsta, Hässelby-Vällingby och Södermalm. Revisionsrapporten har lämnats till granskade nämnder för yttrande senast den 31 maj 2021.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för äldreomsorg.

Sammanfattning av revisionsrapporten

Stadsrevisionens granskning gäller samverkan mellan staden och Region Stockholm. Rapporten ingår som en del av EY's regionövergripande rapport.

Granskningen har omfattat samverkan kring patienter/brukare som fyllt 65 år, har varit inlagda på sjukhus för somatisk vård och efter utskrivning har haft behov av insats inom äldreomsorgen.

Farsta stadsdelsförvaltning

Storforsplan 36, 11 tr.
Box 113
123 22 Farsta
Växel 08-50818000
Fax
farsta@stockholm.se
stockholm.se

¹ Storsthlm är en politiskt styrd organisation med länets samtliga 26 kommuner som medlemmar.

² Enligt LUS ska kommunen ersätta den region som en patient vårdas inom efter att patienten bedömts utskrivningsklar.

³ Minskningen är från tidigare fem betalningsfria vardagar till två betalningsfria kalenderdagar under 2020 och till i genomsnitt 1,3 kalenderdagar under 2021. Kostnaden höjs till 7 800 kronor per patient/dygn från tidigare 5 042 kronor när tidsgränsen har passerat.

Granskningen har genomförts genom intervjuer och dokumentstudier.

Nedan redovisas de resultat som berör Farsta stadsdelsnämnd.

1. Hur har nämnden hanterat styrningen av omsorgsinsatser för att främja samverkan i utskrivningsprocessen?

Granskade nämnder redovisar i sina respektive verksamhetsplaner aktiviteter som ska bidra till att intentionerna i LUS och den regionala överenskommelsen infrias. Dock finns inga specifika mål eller indikatorer antagna kopplade till LUS.

2. Finns det en tydlig roll- och ansvarsfördelning avseende samverkan mellan slutenvård, primärvård och socialtjänst?

Revisionskontorets bedömning är att det finns en tydlig roll- och ansvarsfördelning mellan regionen och kommunerna men också mellan olika verksamheter inom Stockholms stad. I den gemensamma överenskommelsen med tillhörande gemensam riktlinje och rutiner finns en tydlig uppdelning av roller och ansvar i alla delar av utskrivningsprocessen.

I Farsta noteras att det finns ett behov av att stärka samverkansprocessen kring patienter i behov av hemtjänstinsatser. Förvaltningen bör se över om det är möjligt att involvera hemtjänstutförarna i ett tidigt skede i utskrivningsprocessen för att möjliggöra en bättre samordnad intern planering. Förvaltningen behöver också stödja hemtjänstutförarna i dialogen med primärvården gällande hantering av läkemedelsdelegation.

3. Hur tar slutenvård, primärvård respektive socialtjänst sitt ansvar för samverkan i respektive aktivitet i utskrivningsprocessen?

Revisionskontorets bedömning är att samverkan inte sker i den form som parterna kommit överens om. Ansvaret för detta är dock inte primärt stadens.

Farsta har under 2019 utvecklat ett nytt arbetssätt inom beställarenheten för att möta kraven i LUS, vilket varit framgångsrikt. Det nya arbetssättet innebär att alla biståndshandläggare ansvarar för sina respektive äldre i stället för tidigare vårdteam. Farsta har även infört metoden *Tryggt mottagande i hemmet* inom utförarverksamheten, vilket bland annat syftar till att ge den enskilde en tryggare hemgång i samband med utskrivning från slutenvården.

Farsta stadsdelsförvaltning

Storforsplan 36, 11 tr.
Box 113
123 22 Farsta
Växel 08-50818000
Fax
farsta@stockholm.se
stockholm.se

Det finns även en samverkansöverenskommelse mellan avdelningen för äldreomsorg inom Farsta och Rehab Södra. Överenskommelsens syfte är bland annat att förbättra samordningsinsatser.

4. Hur säkerställs att patientperspektivet tas tillvara i utskrivningsprocessen?

Revisionskontorets bedömning är att patientperspektivet inte beaktas i tillräcklig grad i den samordnade planeringen för utskrivning. Bedömningen grundas på att den huvudsakliga planeringen sker genom dokumentation i verktyget WebCare. Möten där patienten deltar genomförs i få fall.

Inom Farsta genomförs särskilda aktiviteter för att säkerställa att patientperspektivet tillvaratas i planeringen av insatser. Inom särskilda boenden tillämpas tydliga rutiner för planering av fortsatt vård efter hemkomsten från slutenvård. Rutinen innebär att patienten, anhöriga samt arbetsteamet på boendet samlas för att prata om fortsatt vård. Skillnaden mot SIP (samordnad individuell planering) är att detta inte involverar aktörer inom öppenvården.

5. Hur säkerställs en tillräcklig uppföljning och återkoppling av resultat som omfattar både regionens och stadens behov?

Revisionskontorets bedömning är att varken staden eller regionen har säkerställt en tillräcklig uppföljning och återkoppling av resultat. Det finns ingen uppföljningsplan eller plan för utvärdering framtagen trots att parterna är överens om att så ska ske.

Bedömningen är att staden på tjänstemannanivå följer upp statistikuppgifter relaterade till stadens betalningsansvar. Resultat kopplade till LUS eller utskrivningsprocessen följs inte upp på ett systematiskt sätt. Rapportering till nämnd sker endast om något särskilt inträffar.

I den regionala överenskommelsen har kommunerna uppdragit åt Storsthlm att följa upp överenskommelsen och dess effektmål. Detta sker inte och har heller inte efterfrågats av staden.

Farsta stadsdelsförvaltning

Storforsplan 36, 11 tr.
Box 113
123 22 Farsta
Växel 08-50818000
Fax
farsta@stockholm.se
stockholm.se

6. Hur förebyggs undvikbara återinskrivningar?

Revisionskontorets bedömning är att stadsdelsnämnderna kan ta en mer aktiv roll i samverkan med regionen för att förebygga återinskrivningar till slutenvård.

Farsta framför i granskningen att flera återinskrivningar till slutenvård bedöms vara en följd av bristande samverkan. Orsakerna till den bristande samverkan uppges vara flera, bland annat att olika bedömningar av om patienten är medicinskt färdigbehandlad görs och att hjälpmedel i hemmet saknas vid utskrivning.

En konkret åtgärd som Farsta vidtagit för att minska undvikbara återinskrivningar är införandet av *Tryggt mottagande i hemmet*.

7. Hur säkerställs att avvikelshantering används i stadens förbättringsarbete?

Revisionskontorets bedömning är att åtgärder bör vidtas för att säkerställa att avvikelserapportering sker hos stadsdelsnämnderna. Avvikelserna bör analyseras på en för staden aggregerad nivå.

Inom de granskade nämnderna skrivs avvikelserapportering i vissa fall men återkoppling och åtgärder uteblir ofta. Detta leder till att incitamenten för att rapportera avvikelser minskar.

Nedan sammanfattas revisionsrapportens slutsatser och rekommendationer riktade till stadens stadsdelsnämnder.

Revisionen rekommenderar att kommunerna

- i större utsträckning, när behov finns, på eget bevåg kallar till SIP för att säkra en trygg hemgång för den enskilde när den fasta vårdkontakten i primärvården inte tar kallelseansvar.
- säkerställer att dialog förs med utförare av kommunala insatser så att information ges från biståndshandläggare före information från slutenvården.
- säkerställer att informationsutbyte gällande slutenvård när eventuell separat utförande nattpatrull.
- säkerställer att uppföljningar sker på individnivå för återinskrivningar av patienter som nyligen kommit hem från

Farsta stadsdelsförvaltning

Storforsplan 36, 11 tr.
Box 113
123 22 Farsta
Växel 08-50818000
Fax
farsta@stockholm.se
stockholm.se

slutenvård, detta för att säkerställa att de kommunala insatserna i samband med hemgång har utförts med avsedd kvalitet för att säkra en trygg hemgång.

- verkar för att överenskommelsen kring samverkan utvärderas och att effektmålen följs upp.
- tydliggör rutiner för kommunikering/samverkan vid återrapportering av vidtagna åtgärder vid mottagna avvikelserapporter.
- utvecklar formerna för avvikelshantering i samverkansprocessen för att tydliggöra strukturella problem.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ställer sig positiv till den revision som genomförts avseende efterlevnad av LUS och den regionala överenskommelsen. Förvaltningen anser även att de rekommendationer om åtgärder som riktats till Regionen och deltagande kommuner är av betydelse.

Inom förvaltningen utvecklades och genomfördes förändrade arbetssätt inom beställarenheten och ett nytt arbetssätt inom utförarverksamheten, *Tryggt mottagande i hemmet*, inför att den nya överenskommelsen skulle träda i kraft år 2020. Åtgärderna har varit framgångsrika i arbetet med att säkra en trygg hemgång för brukare.

Förvaltningen har uppmärksammat revisionens rekommendationer riktade till kommunerna i allmänhet och till nämndens arbete i synnerhet. Förvaltningen kommer därför särskilt att se över den interna samverkan, hanteringen av den samordnade individuella planeringen samt uppföljningen av återinskrivningar.

Förvaltningen föreslår att nämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som yttrande till Stadsrevisionen.

Gunilla Ekstrand
Stadsdelsdirektör

Jonas Wilhelmsson
Avdelningschef

Farsta stadsdelsförvaltning

Storforsplan 36, 11 tr.
Box 113
123 22 Farsta
Växel 08-50818000
Fax
farsta@stockholm.se
stockholm.se

Bilaga

Stadsrevisionens projektrapport nr 2, 2021

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Gunilla Ekstrand, Stadsdelsdirektör	2021-05-03
Jonas Wilhelmsson, Avdelningschef	2021-05-03